

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

**Економічний факультет
Кафедра економічної кібернетики**

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОК 33 Моделі аналізу соціуму

Освітня програма Економіка, Економічна кібернетика

Спеціалізація (за наявності) _____

Спеціальність 051 Економіка

Галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від 26 серпня 2024 р.

м. Івано-Франківськ – 2024

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Анотація до курсу
3. Мета та цілі курсу
4. Результати навчання (компетентності)
5. Організація навчання курсу
6. Система оцінювання курсу
7. Політика курсу
8. Рекомендована література

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Моделі аналізу соціуму
Викладач (-і)	к.е.н., доц. Пілько А.Д.
Контактний телефон викладача	+38(050)3735287
Е-mail викладача	andriy.pilko@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний
Обсяг дисципліни	3 кредитів ECTS
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pro/developer/course/view/5758
Консультації	Згідно розкладу консультацій
2. Анотація до курсу	
<p>Навчальна дисципліна «Моделі аналізу соціуму» є курсом, вивчення якого передбачено програмою підготовки фахівців освітнього рівня «бакалавр», спеціальності «Економіка». В умовах проведення економічних реформ та системних трансформацій, котрі торкаються практично усіх без винятку сфер життя, формування навиків розробки моделей, котрі описують процеси, які відслідковуються в різних сферах життя суспільства є актуальним для фахівця економічного профілю. Даний курс передбачає інтеграцію соціологічного та економічного підходів до вивчення суспільства та процесів які в ньому відбуваються з можливостями економіко-математичного моделювання процесів та систем. В рамках вивчення дисципліни досліджуються взаємозв'язки та взаємообумовленість економічних та соціальних процесів, моделюються можливості та суперечності оптимального поєднання принципів економічної ефективності та соціальної справедливості, а також розглядаються прикладні аспекти моделювання процесів оцінювання та аналізу рівня асиметрії соціо-еколого-економічного розвитку, соціальної та економічної безпеки, соціального напруження та протестного потенціалу .</p> <p>Такий підхід дозволяє ефективно вирішувати складні задачі в економічній та соціальній сферах, які характеризуються комплексністю та невизначеністю умов, що передбачає застосування теорій та методичних підходів як економічної науки, так і галузевих соціологічних наук.</p> <p>Дисципліна “Моделі аналізу соціуму” передбачає формування в майбутніх спеціалістів системи знань щодо застосування існуючих та розробки нових концептуальних та математичних моделей аналізу соціальних, економічних та політичних процесів в суспільстві в сучасних умовах.</p>	
3. Мета та цілі курсу	
<p>Мета курсу полягає в вивченні особливостей формалізації суспільних процесів та розробки моделей аналізу економічних, соціальних та політичних процесів, а також в формуванні в студентів умінь і навичок з прикладного застосування таких моделей.</p> <p>Мета реалізується через цілі:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) ознайомлення студентів зі структурою, категоріями, концепціями та напрямками поточних і перспективних досліджень економічного, соціального та політичного життя сучасного суспільства; 2) формування умінь і навичок з розробки моделей, котрі передбачають можливість проведення аналізу соціальних, економічних та політичних процесів в сучасному суспільстві, а також аналізу ефективності інститутів; 3) ознайомлення студентів з особливостями та завданнями соціального моделювання в контексті дослідження питань оцінювання, аналізу та прогнозування рівня асиметрії розвитку, соціального напруження, протестного потенціалу, соціальної та економічної безпеки. 	

4. Результати навчання (компетентності)

Результати:

ПР01. Асоціювати себе як члена громадянського суспільства, наукової спільноти, визнавати верховенство права, зокрема у професійній діяльності, розуміти і вміти користуватися власними правами і свободами, виявляти повагу до прав і свобод інших осіб, зокрема, членів колективу.

ПР02. Відтворювати моральні, культурні, наукові цінності, примножувати досягнення суспільства в соціально-економічній сфері, пропагувати ведення здорового способу життя.

ПР07. Пояснювати моделі соціально-економічних явищ з погляду фундаментальних принципів і знань на основі розуміння основних напрямів розвитку економічної науки.

ПР08. Застосовувати відповідні економіко-математичні методи та моделі для вирішення економічних задач.

ПР17. Виконувати міждисциплінарний аналіз соціально-економічних явищ і проблем в одній або декількох професійних сферах з врахуванням ризиків та можливих соціально-економічних наслідків.

ПР24. Демонструвати здатність діяти соціально відповідально та свідомо на основі етичних принципів, цінувати та поважати культурне різноманіття, індивідуальні відмінності людей.

Компетентності:

ІК - Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в економічній сфері, які характеризуються комплексністю та невизначеністю умов, що передбачає застосування теорій та методів економічної науки

ЗК01. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК02. Здатність зберігати моральні, культурні, наукові цінності та примножувати досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК08. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел

ЗК09. Здатність до адаптації та дій в новій ситуації.

ЗК11. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

ЗК13. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

СК04. Здатність пояснювати економічні та соціальні процеси і явища на основі теоретичних моделей, аналізувати і змістовно інтерпретувати отримані результати.

СК05. Розуміння особливостей сучасної світової та національної економіки, їх інституційної структури, обґрунтування напрямів соціальної, економічної та зовнішньоекономічної політики держави.

СК08. Здатність аналізувати та розв'язувати завдання у сфері економічних та соціально-трудова відносин.

СК10. Здатність використовувати сучасні джерела економічної, соціальної, управлінської, облікової інформації для складання службових документів та аналітичних звітів.

СК14. Здатність поглиблено аналізувати проблеми і явища в одній або декількох професійних сферах з врахуванням економічних ризиків та можливих соціально-економічних наслідків.

5. Організація навчання курсу

Обсяг курсу - 90 год.

Вид заняття	Загальна кількість годин
Лекції	16
Практичні	14
Самостійна робота	60

Ознаки курсу					
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	/ вибірковий		
7	051 Економіка	4	Цикл професійної підготовки Обов'язковий		
Тематика курсу					
Тема, план	Форма заняття	Літерату ра	Завдання, год	Вага оцінки	Термін виконання
<p>Тема 1. Соціальне моделювання: суть, завдання та місце в системі знань про економіку та суспільство</p> <p>Об'єкт, предмет та методи соціального моделювання. Функції соціального моделювання. Основні типи моделей, які використовуються в процесі вивчення соціально-економічних процесів. Історія становлення соціального моделювання. Взаємозв'язок соціального моделювання з іншими науками. Соціокібернетика та сучасні напрями розвитку соціального моделювання. Математична соціологія.</p>	Лекція, практичне заняття	[1-14;5,9]	Опрацювати лекційний матеріал, Підготуватися до практичного заняття, тести	0,1	До наступного заняття за розкладом
<p>Тема 2. Системний підхід до математичного моделювання в соціальних науках.</p> <p>Системний підхід та системний аналіз в дослідженні соціальних та економічних процесів. Системоутворюючі фактори та їх аналіз. Просторово-часова еволюція соціальних систем та її моделювання. Artificial social systems, Artificial social models, Socio-cognitive models, Socio-concrete models. Детерміновані та стохастичні моделі соціальних процесів. Методи моделювання в</p>	Лекція, практичне заняття	[1-14; 2,3,5,14]	Опрацювати лекційний матеріал, підготуватися до практичного заняття, тести	0,1	До наступного заняття за розкладом

соціальній прогностиці. Трендові (екстраполяційні) моделі. Факторні (аналітичні) моделі. Імітаційне моделювання. Використання ЕОМ та великих інформаційних масивів (Big Data) у моделюванні соціальних процесів.					
Тема 3. Аналіз інститутів та інституційного середовища Визначення поняття «інститут» в економічній соціології. Роль інститутів в житті суспільства. Види інститутів. Зміни соціально-економічних інститутів. Моделі аналізу впливу інститутів на життя суспільства. Ефективність інститутів. Аналіз впливу інституційного середовища на ефективність інститутів	Лекція, практичне заняття	[1-14; 2,3,5,14]	Опрацювати лекційний матеріал, підготуватися до практичного заняття, інд. творчі завдання, тести	0,1	До наступного заняття за розкладом
Тема 4. Моделювання економіки Моделювання ринкових процесів. Моделювання поведінки виробника та споживача. Моделі взаємодії виробників та споживачів. Макроекономічне моделювання. Модель міжгалузевго балансу. Моделювання фіскальних та монетарних механізмів.	Лекція, практичне заняття	[1-14; 7-9,11]	Опрацювати лекційний матеріал, тестування до теми.	0,1	До наступного заняття за розкладом
Тема 5. Соціальне моделювання як інструмент забезпечення національної безпеки Сутність та зміст категорії "безпека". Безпекознавство як перспективний напрям міждисциплінарних досліджень. Соціальна безпека та підходи до її моделювання. Моделювання інституціонального	Лекція, практичне заняття	[1-14; 1,5,112]	Опрацювати лекційний матеріал, підготуватися до практичного заняття, тести	0,1	До наступного заняття за розкладом

середовища забезпечення безпеки соціальних систем.					
Тема 6. Моделювання асиметрій соціо-еколого-економічного розвитку Поняття нерівномірності та асиметрії розвитку. Оцінювання рівня асиметрії соціо-еколого-економічного розвитку. Аналіз та прогнозування впливу асиметрії розвитку на показники соціального та економічного розвитку.	Лекція, практичне заняття	[1-14; 2,5,7,11, 13]	Опрацювати лекційний матеріал, підготуватися до практичного заняття, тести	0,2	До наступного заняття за розкладом
Тема 7. Моделювання показників стану суспільства: соціальна напруженість та соціальна безпека Соціальне напруження як індикатор стану суспільства. Концептуальна модель оцінювання та аналізу соціального напруження. Кількісні методики оцінювання рівня соціального напруження. Моделювання порогових рівнів економічної та соціальної безпеки.	Лекція, практичне заняття	[1-14; 1,5,9,11, 14]	Опрацювати лекційний матеріал, підготуватися до практичного заняття, тести	0,2	До наступного заняття за розкладом
Тема 8. Моделювання протестного потенціалу суспільства. Протестний потенціал суспільства та його характеристики. Формування та розвиток протестного потенціалу. Моделювання соціально-політичних процесів та протестного потенціалу. Теорія гладких відображень та динамічних біфуркацій. Теорія катастроф.	Лекція, практичне заняття	[1-14; 7-9,11]	Опрацювати лекційний матеріал, підготуватися до практичного заняття, тести, захист письмової роботи	0,1	До наступного заняття за розкладом
6. Система оцінювання курсу					
Загальна система оцінювання курсу	Відповідно до Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2021/04/isinuvannia_nove2.pdf знання студентів оцінюються як з теоретичної, так і з практичної підготовки.				

Загальна оцінка, яка максимально становить 100 балів, виводиться на основі суми балів, отриманих за всі види контролю знань.

Накопичування балів під час вивчення дисципліни	
Види навчальної роботи	Максимальна кількість балів
Лекційні заняття (тести в СДН)	20
Практичні заняття та розрахункові роботи	25
Самостійна робота	5
Екзамен	50
Максимальна кількість балів	100

“*відмінно*” – студент демонструє повні і глибокі знання навчального матеріалу, достовірний рівень розвитку умінь та навичок, правильне й обґрунтоване формулювання практичних висновків, наводить повний обґрунтований розв’язок прикладів та задач, аналізує причинно-наслідкові зв’язки; вільно володіє науковими термінами;

“*добре*” – студент демонструє повні знання навчального матеріалу, але допускає незначні пропуски фактичного матеріалу, вміє застосувати його до розв’язання конкретних прикладів та задач, у деяких випадках нечітко формулює загалом правильні відповіді, допускає окремі несуттєві помилки та неточності розв’язках;

“*задовільно*” – студент володіє більшою частиною фактичного матеріалу, але викладає його не досить послідовно і логічно, допускає істотні пропуски у відповіді, не завжди вміє правильно застосувати набуті знання до розв’язання конкретних прикладів та задач, нечітко, а інколи й невірно формулює основні твердження та причинно-наслідкові зв’язки;

“*незадовільно*” – студент не володіє достатнім рівнем необхідних знань, умінь, навичок, науковими термінами.

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проєкту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
80 – 89	B	добре	
70 – 79	C		
60 – 69	D	задовільно	
50 – 59	E		
26 – 49	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-25	F	незадовільно з обов’язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов’язковим повторним вивченням дисципліни

Вимоги до письмової роботи

Вивчення дисципліни передбачає обов’язкове виконання та захист двох розрахункових робіт. Варіант розрахункових робіт відповідає порядковому номеру студента в журналі академічної групи. Розрахункові роботи студент виконує і надсилає на

	<p>електронну пошту викладача або створений Google-диск. Захист розрахункових робіт відбувається на практичних заняттях або в час, відведений для консультацій. Захист розрахункових робіт є можливим в онлайн форматі з використанням відповідних платформ за попередньою домовленістю з викладачем про дату і час проведення такого захисту. Роботи повинні бути виконані і захищені в терміни, визначені викладачем. За кожен розрахункову роботу студент отримує дві оцінки – за виконання та за захист. На захисті студент представляє результати своєї розрахункової роботи та дає відповіді на запитання які стосуються ходу виконання роботи та відповідного теоретичного матеріалу.</p> <p>В процесі оцінювання рівня написання розрахункової роботи звертається увага на своєчасність застосування відповідного інструментарію для вирішення задач розрахункової роботи, правильність графічної інтерпретації результатів побудови відповідних моделей, правильність розрахунків, грамотність та повноту формулювання проміжних та остаточних висновків до розрахункової роботи.</p> <p>В процесі оцінювання захисту розрахункової роботи звертається увага на рівень володіння теоретичним матеріалом, необхідним для виконання розрахункової роботи, орієнтування студента в основних етапах виконання завдань, вміння формулювати висновки до роботи.</p> <p>Відповідно до навчального плану, студент виконує підсумкову роботу (індивідуальне творче завдання). Головна мета роботи – перевірка самостійної роботи студентів в процесі навчання, виявлення ступеня засвоєння ними теоретичних положень курсу. При розв'язанні задач студент має детально вказувати, яким саме був хід його роздумів, якими підходами та міркуваннями він користувався, які самостійні висновки вдалося отримати.</p>
Семінарські заняття	<p>Практичне заняття проводиться з метою формування у студентів умінь і навичок з предмету, вирішення сформульованих завдань, їх перевірка та оцінювання. За метою і структурою практичні заняття є ланцюжком, який пов'язує теоретичне навчання і навчальну практику з дисципліни, а також передбачає попередній контроль знань студентів. Оцінка за практичне заняття враховується при виставленні підсумкової оцінки з дисципліни.</p>
Умови допуску до підсумкового контролю	<p>Виконання всіх передбачених форм роботи, відсутність негативних оцінок, невідпрацьованих пропущених занять. Студенти, які в установлений термін не виконали усіх форм роботи і (або) отримали менше 25 балів за поточний контроль та іспит направляється на талон № 2. До того часу, студенти мають виконати/доопрацювати всі форми роботи. Отримані «незадовільні» оцінки відпрацьовуються в обов'язковому порядку, але враховуються і входять у загальну систему оцінювання знань. Зарахування пропущених занять без поважних причин відбувається за допомогою методів усного опитування чи тестування в системі дистанційного навчання</p>
Підсумковий контроль	<p>Підсумковий контроль рівня знань та успішності студентів передбачає виставлення підсумкової оцінки (максимальна оцінка – 100 балів). Підсумкова оцінка виставляється в кінці семестру за результатами роботи на практичних заняттях, виконання та захисту</p>

	розрахункових робіт, проходження тестів в системі дистанційного навчання, контролю самостійної роботи, підсумкової контрольної роботи та екзаменаційної оцінки.
7. Політика курсу	
<p>Академічна доброчесність Дотримання академічної доброчесності засновується на ряді положень та принципів академічної доброчесності, що регламентують діяльність здобувачів вищої освіти та викладачів університету:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Кодекс честі Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника. 2. Положення про Комісію з питань етики та академічної доброчесності Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника. 3. Положення про запобігання академічному плагіату та інших видів академічної нечесності у навчальній та науково-дослідній роботі здобувачів освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника. 4. Положення про запобігання академічному плагіату у Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника. 5. Склад комісії з питань етики та академічної доброчесності Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника. 6. Лист МОН України «До питання уникнення проблем і помилок у практиках забезпечення академічної доброчесності». Ознайомитися з даними положеннями та документами можна за посиланням: https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагіату/ <p>Пропуски занять (відпрацювання) Можливість і порядок відпрацювання пропущених здобувачем освіти занять регламентується «Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів освіти ДВНЗ «Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора №799 від 26.11.2019) (див. ст. 4). Ознайомитися з положенням можна за посиланням: https://nmv.pnu.edu.ua/нормативні-документи/polozhenja/</p> <p>Виконання завдання пізніше встановленого терміну У разі виконання завдання здобувачем освіти пізніше встановленого терміну, без попереднього узгодження ситуації з викладачем, оцінка за завдання – «незадовільно», відповідно до «Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності студентів ДВНЗ «Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора №799 від 26.11.2019) (див. ст. 4-5). Ознайомитися із положенням можна за посиланням: https://nmv.pnu.edu.ua/нормативні-документи/polozhenja/</p> <p>Невідповідна поведінка під час заняття Невідповідна поведінка під час заняття регламентується рядом положень про академічну доброчесність (див. вище) та може призвести до відрахування здобувача вищої освіти (студента) «за порушення навчальної дисципліни і правил внутрішнього розпорядку вищого закладу освіти», відповідно до п.14 «Відрахування студентів» «Положення про порядок переведення, відрахування та</p>	

поновлення студентів вищих закладів освіти». Ознайомитися із положенням можна за посиланням: <https://nmv.pnu.edu.ua/нормативні-документи/polozhenja/>

Додаткові бали Отримання додаткових балів за дисципліною можливе в разі виконання індивідуальних завдань, попередньо узгоджених з викладачем. Також за рішенням кафедри студентам, які брали участь у науково-дослідній роботі (роботі конференцій, студентських наукових гуртків та проблемних груп, підготовці публікацій), а також були учасниками олімпіад, конкурсів, можуть присуджуватися додаткові бали «Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності студентів ДВНЗ «Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника » (введено в дію наказом ректора №799 від 26.11.2019). Крім того, отримання додаткових балів є можливим у випадку представлення студентом викладачу сертифікатів, котрі засвідчують проходження навчання на освітніх платформах Coarsera, Udemu, Prometheus та ін. з даної дисципліни (окремих розділів дисципліни).

Неформальна освіта Можливість зарахування результатів неформальної освіти регламентується «Положенням про порядок зарахування результатів неформальної освіти у ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора №819 від 29.11.2019) Ознайомитися із положенням можна за посиланням: <https://nmv.pnu.edu.ua/нормативні-документи/polozhenja>

8. Контактна інформація

Кафедра	Економічної кібернетики, вул. Шевченка, 57, 815 кабінет https://kek.pnu.edu.ua , kek@pnu.edu.ua
Викладач	Пілько Андрій Дмитрович
Контактна інформація викладача	andriy.pilko@pnu.edu.ua

9. Ресурсне забезпечення

Матеріально-технічне забезпечення: Мультимедіа, комп'ютери, пакет прикладних програм OpenOffice, MS Office, роздатковий матеріал, ресурси в системі дистанційного навчання

Література:

1. Лукашевич М.П. Соціологія економіки Підручник. — К.: Каравела, 2009. — 280 с.
2. Івасюк Ю.Б. Економічна соціологія [Текст]: конспект лекцій. - Львів, 2011, 116 с.
3. Жоль К.К. Соціологія [Текст]: навчальний посібник. К.: Либідь, 2005. -440 с.
4. Левін О.Л. Економічна соціологія як наука. Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ 2019. С. 58-71
5. Вербець В.В. Соціологія : навчальний посібник / В.В. Вербець, О.А. Субот, Т.А. Христюк. К. : КОНДОР, 2009. 550 с.
6. Матвеев С.О., Лясота Л.І. Економічна соціологія. Підручник. - Суми: Університетська книга, 2006. - 184 с.
7. Туленков М.В. Соціологія економіки //Соціологія. Загальний курс: підручник.-2-е вид./М.П.Лукашевич, М.В.Туленков.-К.: Каравела, 2018.

8. Основи економічної соціології: навчально-методичний посібник / Н.В. Коваліско, А.І. Кудринська. – Львів. 2016. – 442 с.
9. Соціологія економіки: Комплекс навчально-методичного забезпечення дисципліни [Електронний ресурс] : навч. посіб. для здобувачів ступеня бакалавр за спеціальністю 231 «Соціальна робота» / КПІ ім. Ігоря Сікорського ; уклад.: Піхорович В.Д. – Електронні текстові дані (1 файл: 117 Кбайт). – Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2019. – 65 с.
10. Пілько А.Д. Формування моделі оцінювання та аналізу соціального напруження та її застосування в дослідженнях соціально-економічного розвитку регіону. Наукові перспективи. 2022. №1 (19). С. 361-375.
11. Пілько А.Д. Формування концептуальної моделі аналізу соціальної напруженості. Актуальні проблеми філософії та соціології. 2022. №35. - с. 61-66.
12. Пілько А.Д. Аналіз соціальної напруженості як перспективний напрям розвитку соціального моделювання. Актуальні проблеми філософії та соціології. 2022. №37. – с. 163-168.
13. Пілько А. Д. Моделі оцінювання та аналізу асиметрії регіонального розвитку / А. Д. Пілько, Т. П. Гарда // Економіка розвитку. – 2018. – № 2 (86). – С. 24–35.
14. Pilko, A., Stefinin, V., Danylo, S., Popadynets, N. (2022). The Impact of Investment Activity Parameters on Uneven Development of the Regions of Western Ukraine. In: Elhoseny, M., Yuan, X., Krit, Sd. (eds) Distributed Sensing and Intelligent Systems. Studies in Distributed Intelligence . Springer, Cham. https://doi.org/10.1007/978-3-030-64258-7_34
15. Пілько А.Д. Моделі аналізу соціальної напруженості та протестного потенціалу в територіальних системах регіону. Materialy IX Mezinarodni vedecko-prakticka conference “Predni Vedecke Novinky – 2013” 27 srpna – 05 zari 2013 roku (Praha. Publishing House “Education and Science”, 2013), p.50 – 55.
16. Соціальна напруженість у кризовому соціумі: соціальнопсихологічний аналіз / [О.Г. Злобіна, М.О. Шульга, Л.Д. Бевзенко та ін.]; за наук. ред. О.Г. Злобіної. — Київ : Ін-т соціології НАН України, 2019. – 291 с.
17. Сірий Є.В. Теоретичні та методологічні засади системного аналізу та побудови концептуальної моделі соціальної напруженості / Є.В. Сірий // Вісник ОНУ ім. І.І.Мечникова. Соціологія і політичні науки. 2016. Т.21 Вип. 3(26). С. 49-60.
18. Сірий Є.В. Побудова пізнавальної моделі соціальної напруженості: дискусійні аспекти / Є.В. Сірий // Проблеми соціальної роботи: філософія, психологія, соціологія. 2018. № 1 (11). С. 95-103.
19. Аджемоглу Дарон, Робінсон Д. Чому нації занепадають. Походження влади, багатства та бідності [Текст] .-7-е вид. К.:Наш Формат,2022 .-440 с.
20. Tamara Klebanova, Olha Rudachenko, Vitalii Gvozdytskyi, Mozgovyi Ievgen, Lidiya Guryanova Classification of Regions of Ukraine by the Level of Social Tension. WSEAS TRANSACTIONS on SYSTEMS and CONTROL. Volume 15, 2020 . p. 576-584.

21. Kakwani, N., Son, H.H. (2016). Measuring Social Tension. In: Social Welfare Functions and Development. Palgrave Macmillan, London. https://doi.org/10.1057/978-1-137-58325-3_3
22. Фурашев В.М., Ланде Д.В. Соціальне моделювання – один з базових сучасних засобів забезпечення національної безпеки. Інформація і право. № 1. 2011. С. 69-75. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Infpr_2011_1_15
23. Григоруk П.М., Григоруk С.С. Аналіз підходів до моделювання соціальної сфери регіону. International Journal of Innovative Technologies in Economy. – 2018. – Iss. 1(13) – pp. 88-96. – ISSN 2412-8368 http://archive.ws-conference.com/wp-content/uploads/ijite1_13.pdf
24. Лукашевич М. П., Туленков М. В. Л84 Соціологія. Загальний курс: Підручник. — К.: Каравела, 2004. — 456 с.
25. Сидорчук О. Г. С 34 Соціальна безпека: державне регулювання та організаційно-економічне забезпечення [Текст] : монографія / О. Г. Сидорчук. — Львів : ЛРІДУ НАДУ, 2018. — 492 с. — ISBN 978-617-644-045-1
26. Теорія управління безпекою соціальних систем: навчальний посібник / І. П. Отенко, Н. О. Москаленко, Г. Ф. Азаренков. – Х. : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2014. – 220 с. (Укр. мов.)
27. Кальницька М.А. Соціальна безпека: поняття та рівні дослідження / М.А.Кальницька // Глобальні та національні проблеми економіки. – Випуск 17. – 2017. – с. 566 – 571.
28. Підгірна В.Н. Соціальна безпека як пріоритетна складова національної безпеки України / В.Н. Підгірна, А.І. Магальяс [Електронний ресурс]. – Режим доступу : nauka.kushnir.mk.ua/?p=26844.
29. Пілько, А. (2024). СОЦІАЛЬНЕ МОДЕЛЮВАННЯ ТА СОЦІОКІБЕРНЕТИКА ЯК ІНСТРУМЕНТАРІЙ АНАЛІЗУ СОЦІАЛЬНОЇ СКЛАДОВОЇ БЕЗПЕКИ РОЗВИТКУ В УМОВАХ ГЛОБАЛЬНОЇ НЕВИЗНАЧЕНОСТІ. Габітус, (62). С.40-44. DOI <https://doi.org/10.32782/2663-5208.2024.62.5>
30. Пілько А.Д., Кіцелюк В.М. Формування моделі оцінювання та аналізу соціальної напруженості в сучасних реаліях. Сучасні проблеми моделювання соціально-економічних систем. Матеріали XIV міжнародної науково-практичної конференції 6-7 квітня 2023 р. – Мультимедійне наук. електрон. вид. – Братислава – Харків, ВШЕМ – ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2023. MPSESM-XIV - 92 Формування моделі оцінювання та аналізу соціальної напруженості в сучасних реаліях

Викладач

Андрій ПІЛЬКО.